

VARIOUS

BORESKO KAUNOTAR
Y.M. KERTOMUKSIA

Various

Boresko kaunotar y.m. kertomuksia

«Public Domain»

Various

Boresko kaunotar y.m. kertomuksia / Various — «Public Domain»,

Содержание

BORESKO KAUNOTAR	5
MIRANDA	13
Конец ознакомительного фрагмента.	18

Various

Boresko kaunotar y.m. kertomuksia

BORESKO KAUNOTAR

Venäläisen upseerin kertomus turkkilaissodasta.

Meidän leiripaikkamme oli Balkan-vuorten rinteellä muutamia virstoja Shipka-solan päälinnoituksesta. Toimenamme oli helpottaa itse solassa majailevien osastojen vaivaloista vartioimista joko astumalla vuorotellen heidän sijaansa tahi vaaran uhatessa rientämällä heille avuksi. Suleiman Pashan raivoisat hyökkäykset, joissa ensin osa hänen kelpo sotajoukkoansa tuli tuhotuksi, olivat tosin torjutut, ja sentähden tiesimme myös ettei meillä aivan kohta ollut odotettavissa mitään suurempia hyökkäyksiä, varsinkaan ei kovimman pakkasen aikana; kuitenkin täytyi meidän yhä edelleenkin aina olla varuillamme ja valppaina. Tapaukset Plevnan luona tekivät siellä seisovien joukkojen vahvistamisen välttämättömäksi, ja vaikka meidän asemamme Shipkan solassa oli sangen tukala ja vaarallinen, täytyi meidän kumminkin lähettää rykmenteistä muutamia sinne avuksi, mutta tämän täytyi tapahtua niin salaisesti kuin mahdollista, ettei vihollinen meidän heikkouttamme huomaisi ja sen johdosta alkaisi uusia ryntäyksiä. Siitä syystä oli myös ylipäällikkömme kenraali R., jonka adjutanttina minä satuin olemaan, täällä synkässä erämaassa, etujoukkojensa luona, itse joukkojen liikkeitä määräämässä ja johtamassa.

"Hyvää huomenta, hyvää huomenta, herra adjutanti! Onnittelen, onnittelen sydämeistäni!"

Näin sanoen astui eräänä päivänä ystävämme Hershko, meidän kaikkien yleinen toimitsija ja hankkija, siihen luolaan, joka minulla oli samalla makuuhuoneena, vierashuoneena ja ruokahuoneena, ja joka lyhyesti sanoen oli yhdeksän kuutiometrin suuruinen, vuoren syrjään kaivettu kolo, josta meidän majoittajamme oli täytynyt ajaa pois eräs bulgarialainen perhe hankkiakseen minulle jonkinlaista suojaa sadoista vuorenrotkoista ja halkeamista syöksyviä lumiryöppyjä vastaan. Jonkinlaista, sanoin minä, sillä täydellisessä suojassa en minä täälläkään ollut, koska aukkoa, jossa oven olisi pitänyt olla, verhosi ainoastaan siihen ripustettu peite. Samanlaisessa, oman asuntoni kanssa yhteydessä olevassa huoneessa olivat palvelijani ja molemmat hevoseni saaneet suojaa, ja nämä viimeksi mainitut lämmittivät asuntoni tallihöyryillään, jotka tosin eivät olleet kovin hyvänhajuisia.

"Oletko hullu! Mitä varten sinä minua onnittelet?" huudahdin puoleksi suuttuneena siitä että hän minua tuli häiritsemään juuri kun olin kenraalin käskystä kirjoittamassa salaista kirjettä ylipäällikölle.

"No mihinkäs muuhun kuin siihen että olette voittaneet kaksisataa tukaattia! Kaksisataa tukaattia! Oi sinä isäini Jumala, mitä ei Hershko parka tekisi voittaakseen yhtenä yönä kaksisataa, sanoo: kaksisataa kappaletta tuommoista kaunista, keltaista, kiiltävää tukaattia!" huokasi Hershko niin kujeellisen näköisenä että minun täytyi hymyillä. – "Niin, niin, ja vielä aivan uusia, rahapajasta suorastaan tänne lähetettyjä tukaatteja! Mutta mistä tiedät sinä että minä viime yönä olen pelannut?" kysyin minä.

Vaikka peli tosin oli kielletty, emme juuri paljon huolineet koko kiellosta, sillä miten muuten olisimme aikamme kuluttaneet! Me asuimme näet kuopissa, jotka olisivat olleet koirillekin liian huonot. Näissä pimeissä koloissa oli lukeminen mahdotonta, ja vaikkapa olisi voinutkin lukea, niin mitä olisi lukenut, kun ei ollut muuta kirjallisuutta tiedonhalumme tyydyttämiseksi kuin vanhoja rikkirevittyjä sanomalehtiä, jotka olivat olleet juustojen, makkarain tahi muiden senlaatuisten aineiden kääreinä. Sentähden kokoonnuimme aika ajoin pelaamaan rykmentinpäällikkömme, kreivi S:n asuntoon, joka oli vähän suurempi kuoppa, missä ennen kylän knjäs eli ruhtinas oli asunut, – sillä täällä, samoin kuin Kaukasus-vuoristossa, nimitettiin kylien päämiestä tällä korkealla arvonimellä. Kreivi S. oli valmis ryntäämään turkkilaisten tabor'ea eli pataljonia vastaan. Vastoin tapaani olin

edellisenä yönä sattunut voittamaan suurehkon summan; eikä minusta ollut ihmeellistä ollenkaan, että Hershko tämän tiesi, sillä meidän hankkijanamme tunsivat hän luonnollisesti taloudelliset asiamme paremmin kuin me itse; kuitenkin tein hänelle edellämainitun kysymyksen sanoakseni jotakin.

"Hershkoko ei tietäisi semmoisia asioita, jotka koskevat hänen korkea-arvoista suosijataan?" sanoi hän viekkaasti hymyillen, samalla kun hän koukisti pitkän, laihan ruumiinsa suorakulmaiseen asentoon, näyttäen siten alamaisuuttaan, silläikään kun hänen silmänsä uteliaasti vilkuivat ympärilleen. "Mutta enpä yksistään sentähden onnittele herra ratsumestaria – "

"Luutnantti olen! Siitä et saa mitään maksua, että minun virka-arvoni ennenaikaisesti ylennät", keskeytin hänet nauraen. "Mutta sanohan, miksi vielä onnittelet?"

"No, herra luutnantti sitten", vastasi Hershko ilkeän näköisenä. "Niinkuin herra ei tietäisi? – Turhaankos me bulgari-raukat olisimme venäläisiltä piilottaneet tyttäreemme ja vaimomme, ihan samaten kuin turkkilaiset kätkevät omansa haaremiin. Enkö ole aina sanonut että sananparsit 'onni pelissä – onni rakkaudessa' ei ole tehty herroja venäläisiä varten, sillä he..."

"Asiaan, asiaan", keskeytin hänet tuskastuen, "sano nyt vihdoinkin, mitä sinä tarkoitat, sinä vanha kurkunleikkaaja!"

"Armollinen herra luutnantti, älkää toki olko olevinanne niin viattoman näköinen; tiedättehän, teidän armonne, yhtä hyvin kuin minä, että kaunis bojaritar..."

"Mikä bojaritar? Tahdotko vihdoinkin puhua suusi puhtaaksi?" huudahdin hypäten multapenkiltä, jonka päälle olin levittänyt hevosen loimen verhoksi, niin että sitä paremman puutteessa saattoi käyttää sohvana, ja tavoittaen näön vuoksi seinällä riippuvaa sapeliani.

"Antakaa toki sapelin olla seinällä; minä tahdon puhua, koska armollinen herra käskee", huusi Hershko vetäytyen ovelle.

"No hyvä, avaa siis sana-arkkusi; kenestä puhut?"

"Eikö teidän armonne muista kaunista naista, jonka näitte kahdeksan päivää sitten, palatessanne kenraalin kanssa Gabrovasta, sieltä, jossa vanha roomalainen torni on tien vieressä?"

"Ah, kaunotarta, jolla oli huntu silmillä?" huudahdin kummastuneena, sillä tapaus, jota Hershko tarkoitti, oli vallan tarkkaan muistissani. Kun näet edellä mainittuna päivänä palasimme eräältä virkamatkalta ja ratsastimme vuoren solaa ylöspäin, näyttivät kasakat, jotka olivat vartiaväkenämme, meille ratsun selässä istuvan naisen, joka oli seisahtunut tien syrjään erään vanhan rakennuksen viereen. Hän istui muulin selässä, ja kun hän näki meidän huomanneen hänet, nosti hän hetkeksi valkoisen huntunsa niin, että näimme hänen erinomaisen ihanat, mustien kiharien ympäröimät kasvonsa. Hänen silmänsä säteilivät niin viehättävästi ja hänen huulillaan oli lumoava hymy, kun hän kädellään tervehti meitä – vaiko minua yksin? – ennenkuin hän katosi pitkin vuoren rinnettä alaspäin johtavaa polkua.

"Olette tehneet valloituksen", sanoi kenraali R. nauraen, ja minä tunsin että punastuin, vaikka olin olevinani välinpitämätön. Kauniin, tuntemattoman kuvaa en kuitenkaan saanut mielestäni, varsinkin kun erämaan yksinäisyys ja pakollinen työttömyys saivat mielikuvitukseni liikkeelle tämän kohtausten johdosta. Mutta miten tiesi Hershko tämän?

Vihdoinkin ja sittenkun antamalla hänelle muutamia hänen jumaloimiansa tukaatteja olin tehnyt hänet taipuvaisemmaksi, sain häneltä houkutelluksi sen tiedon, että tuo ihana tuntematon oli eräs romanilainen bojaritar, kreivinna Boresko, jonka mies oli kaatunut jo ensi taistelussa, ja joka nyt oli tullut tänne lähellä oleville maatiloilleen odottamaan, kunnes venäläiset sotajoukot kulkisivat yli Balkan-vuorten, jolloin hänen aikomuksensa oli seurata jäljessä Kasanlikiin, jossa hänellä muka oli suuria ruusutarhoja. Hershkolta, joka oli ollut asioissa tuon äärettömän rikkaan kreivinnan kanssa, oli tämä kyselyt minua – tunsin kuinka sydämeni tykytti ja veri nousi päähäni – ja lausunut halunsa tehdä minun tuttavuuttani. – Mikä viehättävä kohtaus täällä erämaassa, mikä aavistamaton onni! – Minä saisin siis tavara kaunottareni, puhua hänen kanssaan, voittaa hänen suosionsa. Varmaankin hän rakasti minua, ja minulla oli siksi luottamusta itseeni, etten luullut hänen antavan minulle rukkasia, jos kosisin. Mutta Hershko yksin voi minut viedä hänen luokseen, hän yksin tiesi, missä kaunotar nykyään

asui; hänen täytyi siis johtaa minut sinne. Muutamat kultarahat tekivät hänet pyyntööni myöntäväksi, ja sitten teimme sopimuksen, että hän iltapuoleen – ennemmin ei hän sanonut joutavansa – tulisi minua hakemaan, johdattaakseen minua romanttiselle retkelleni.

Minä olin niin hurmaantunut, etten vähintäkään ajatellut niitä vaaroja, jotka tämmöisellä öisellä retkellä sodan aikana voisivat uhata minua. Iltapuoleksi pyysin jollakin tekosyyllä kenraalilta vapautusta palveluksestani, ja se vapautus myös paikalla myönnettiin. Ja sitten odotin yhä kasvavalla kärsimättömyydellä opastani.

Tuskin alkoi pimetä, ennenkun oviaukkoa verhoava peite nostettiin ylös, ja siitä tuli näkyviin yhtäikaa ihmisen kasvot ja aasin pää. Se oli Hershko, joka siinä, aasinsa Mikola'n selässä istuen, haki minua. Hän astui alas ja tuli syvästi kumartaen kurjan talikynttilän valaisemaan huoneeseeni.

"Kreivinna tietää että teidän armonne tulee", sanoi hän hieroen käsiään, "ja hän odottaa herra luutnanttia!"

"Mitä, oletko käynyt hänen luonaan?" huudahdin minä kummastuneena.

"En, mutta minä olen lähettänyt sanan luotettavan miehen kanssa."

"Sinä olet kunnan mies", sanoin, "etkä tule kauppojasi katumaan, jos palvelet minua uskollisesti."

Hershkon itämaisella suulaudella vakuuttaessa ja vannoessa, että hän joka silmänräpäys oli valmis antamaan repiä itsensä tuhanneksi kappaleeksi minun edestäni, tuli uskollinen palvelijani Danilo ilmoittamaan että hevosemme olivat valmiit. Sitä ennen olin jo pukeutunut itseni niin huolellisesti, kuin jos olisin ollut menossa hovitanssiaisiin Pietarissa; nyt otin vielä revolverini ja tahdoin sammuttaa kynttilän. Huomasin kuitenkin silloin että taskussani oli kirjekotelo, joka sisälsi virallisia tietoja sekä kopioita samana päivänä tulleista ja menneistä päiväkäskyistä.

Minä aukaisin pienen kirstun, joka oli vuoteeni vieressä, pannakseni kotelon sinne.

"Eikö olisi parempi että teidän armonne ottaisi sen mukaansa, niin olisi se varmemmassa tallessa", arveli Hershko.

"Varmemmassa tallessa!" nauroin minä. "Sinä uneksit, kun luulet ett'ei se täällä olisi tallessa koko rykmentin keskellä; kuka sen täältä voisi viedä? Sitä paitse en tahdo kuljetella sitä mukanani."

Hän ei vastannut mitään, mutta kun satuin katsomaan sivulle, huomasin – kuten myöhemmin muistin – hänen kasvoillaan omituisen ilmeen, ja hänen silmänsä välähtelivät kuin pedon; tätä en siinä silloin enemmän ajatellut, vaan suljin arkun, sammutin kynttilän, ja muutamia minuuttia myöhemmin istuin ratsuni selässä, käärittynä burkaani- eli lammasnahkaiseen turkkiini, jonka karvat olivat ulospäin. Yö oli pimeä, ja ankara lumipyry teki sen vielä pimeämmäksi. Palvelijani Danilo ratsasti takanani ja edellä ratsasti oppaani Hershko aasinsa selässä.

Pitkän ja sangen vaivaloisen ratsastuksen jälkeen pilkoitti vihdoin valoa kaukaa; koiran haukuntaa kuului, ja hetken perästä tulimme vanhan, puoleksi hajonneen portin läpi eräälle pihalle, jossa Hershko käski minun astua alas. Danilon, jolle jätin hevoseni, käskin pysyä ratsullaan sekä, jos vähinkään vaara uhkaisi, laukaisemaan revolverinsa, jolloin kiiruhtaisin heti hänen luokseen. Tosin en mitään vaaraa pelännyt, mutta tahdoin kuitenkin olla varuillani. Sitten irroitin revolverini ja sanoin Hershkolle: "nyt eteenpäin!"

Hämärän eteisen läpi astuimme nyt pieneen huononlaiseen tupaan, jota pieni öljylamppu valaisi ja jossa bulgarialainen palvelija istui. Tämä antoi Hershkolle soihdun, ja nyt menimme parin huoneen läpi, jotka olivat huonosti kalustetut – mikä minua ei kumminkaan kummastuttanut, sillä rikkaimmatkin bulgarit asuivat näennäisesti sangen kurjissa asunnoissa, välttääkseen siten turkkilaisten saaliinhimoa. Näillä rikkailla, jotka olivat asuneet muualla Europassa sekä tottuneet eurolaiseen ylöllisyyteen, oli sitävastoin jossakin rakennusten syrjäisissä osissa, vieläpä maan allakin piilotettuna komeita huoneita. Niin oli täälläkin laita, sillä näistä köyhännäköisistä huoneista astuimme yht'äkkiä hyvin valaistuun kamariin, joka oli niin ylellisesti varustettu, että se olisi kelvannut minkä rikkaan eurolaisen salonkinaisen huoneeksi tahansa. Huonekalut olivat sametilla verhotut, ovien verhot tehdyt vahvasta silkistä; lamput olivat kristalleilla koristettuja, kamiini-uunit

mustaa marmorina, seinäkello ranskalaista pronssia, yhdellä seinällä oli ranskalainen piano, toisilla etevien mestarien tauluja; sanalla sanoen: kaikki todisti omistajan tahi omistajattaren rikkautta ja taideaistia. Ikkunoita vaan puuttui, mikä ei ollutkaan kummallista sille, joka tuntee maan tavat, sillä turkkilaisten, pomakien ja Muhamedin uskoon kääntyneiden bulgarialaisten ja Tsherkessien ahneuden tähden olivat tämmöisten komeiden huoneiden ikkunat joko kiinni muuratut tahi peitetyt oljilla tahi jollakin muulla.

Tuskin olimme astuneet sisään, ennenkun edessäni seisoi bojaritar koko kauneutensa loistossa, tarjoten hurmaavalla hymyllä kätensä, jota innokkaasti suutelin. Kun Hershko oli minut esittänyt, sanoi kaunotar minut tervetulleeksi niin kohteliaasti, että ensi hämmästykseni katosi, muuttuen sitä suuremmaksi ihailuksi. Hän laski leikkiä nykyisestä asunnostaan ja sanoi sitten suoraan, että nykyiset olot eivät olleet sallineet hänen tavanmukaisesti tehdä minun tuttavuuttani, ja siitä syystä oli hän valinnut tämän oudonlaisen keinon.

"Toivon kumminkin", lisäsi hän, "ettette väärin käsittä käyttöstäni. Jos haluatte juoda teetä sekä pitää vähän seuraa minun kanssani, joka olen ikävyydestä menehtymäisilläni, niin olkaa hyvä ja istukaa!"

Minä tiesin tuskin kuinka löytäisin tarpeeksi lämpimiä sanoja kiittääkseni kaunista kreivinnaa. Minä lupasin hänelle ritarillisen palvelukseni nyt ja vastedes. Kummallinen ehdustus valtasi minut kumminkin istuessani pehmeässä nojatuolissa suloisen kreivinnan vastapäätä.

Nyt vasta saatoin tarkemmin nähdä hänen kasvonsa, jotka olivat täysin itämaalaista mallia. Hänen tukkansa oli ihan musta, hänen vartalonsa hoikka ja notkea, hänen silmänsä säteilevät, hänen äänensä miellyttävä. Hänen pukunsa oli kokonaan pariisilainen, sillä erotuksella vaan, että hänen päässään oli pieni fetsi eli turkkilainen lakki, joka teki hänen näkönsä vielä omituisemmaksi.

Hershko meni ulos; kaunis teeserviisi sekä paljo kylmää ruokaa oli katettuna pöydällä. Kreivinna täytti kupit tuoksuavalla nesteellä, ja kohta puhelimme kuin olisimme olleet vanhoja tuttuja. Johduttiin puhumaan kohtauksestamme kahdeksan päivää takaperin, ja kreivinna myönsi, luoden silmänsä maahan, että hänellä siitä asti oli ollut jonkunlaista mieltymystä minuun, osasi kumminkin pidättää minun tunteitteni kuohun, josta hän ei suinkaan voinut olla epä tietoisena, niin että puheemme oli aivan viatonta laatua. Hän kertoi minulle miellyttävästi entisestä elämästään – mies-vainajastaan, jonka kanssa hän nähtävästi ei liene ollut onnellinen, puhui hän ainoastaan ohimennen – kertoi Bukarestista, Konstantinopolista ja Parisista, jonka hän myös oli nähnyt. Puhellessamme kysyi hän minulta usean kerran meidän sota-asemastamme, joka olikin minusta aivan luonnollista, koska hän odotti vain päästäkseen Balkanin yli meidän jäljessämme. Minä kerroin hänelle vaan yleisesti asemamme, antamatta mitään lähempiä tietoja. Suloinen emäntäni täytti silloin pikarin vanhalla Burgundin viinillä, maistoi itse ja tarjosi sitten minulle. Minä pidin innostuneen puheen hänen menestykseksensä ja kiitin siitä ystävällisestä, ansaitsemattomasta kohtelusta, joka oli tullut osakseni. Siten kului äkisti muutamia hauskoja tunteja, ja vasta kun Hershko koputti ovelle, muistin että oli aika lähteä paluumatkalle.

Pyysin saada tulla uudestaan, ja sen myönsi ihana Boresko ehdolla että Hershko saattaisi minua ja ainoastaan pimeässä, jotta käyntini eivät herättäisi huomiota. Minä suutelin hänen kättään jäähyväisiksi ja hyppäsin ratsuni selkään, jonka Danilo, jolle myös oli annettu pullo hyvänmakuista juomaa, toi esille. Hershko nousi aasinsa selkään, ja puoliyön aikana jätimme kylän, Muezimmin huutaessa minaretista: "Allah akkar la akkar, la Mahehlalah!"

Kuin unessa ratsastin kotiinpäin ja heräsin vasta kun olimme tulleet vartiaimme ohitse. Hershko erosi silloin meistä ojentuen oikean kätensä, jonka mielelläni täytin tukaateilla.

Vielä kaksi kertaa kahdeksassa päivässä ratsastin saman matkan Hershkon ja Danilon kanssa, ja minun rakkauteni ihanaan bojarittareen kasvoi kasvamistaan. Hänenkin käyttöksensä osoitti ettei hän ollut aivan välinpitämätön minua kohtaan, kumminkaan ei hän sitä koskaan tunnustanut, osasipa myöskin pidättää minua tunnustamasta, niin että olin vielä yhtä kaukana päämaalistani kuin alussa. Meidän keskustelumme oli vilkasta ja sen esineenä oli kaikenlaiset asiat; aina palasi hän kumminkin

meidän asemaamme Shipkan solassa, ja aina sanoin minä, etten tietänyt siitä mitään lähemmin; vaikka en häntä ollenkaan epäillyt, olin kuitenkin liian hyvä sotamies kertoakseni missään tapauksessa virkasalaisuuksia; ja siten sulki velvollisuudentunne suuni, vaikka muuten sangen mielelläni olisin tahtonut täyttää hänen tahtonsa.

Yöt päivät oli kauniin Boreskon kuva mielessäni, ja Hershko, joka tähän aikaan usein kävi luonani kulkiessaan meidän leiripaikallamme, koetti parastaan kertomuksillaan yhä enemmän innostuttaakseen ja vahvistaakseen minussa sitä luuloa että vihdoinkin tulisin voittamaan suloisin Boreskon sydämen ja käden.

Tilani kävi epä tietoisuuden tähden sietämättömäksi, jonka tähden päätin ensi matkallani saada asian ratkaistuksi. Saman päivän aamuna, jolloin taaskin olin sopinut Hershkon kanssa uudesta retkestä, olin kuin kuumeessa levottomuudesta, ja kun sain tietää että toverini B. aikoi komppanioineen lähteä suuremmalle ruokavarojen hankkimisretkelle, pyysin kenraalilta lupaa saada seurata mukana; ja koska ei ollut mitään erityistä tehtävää, myönnettiin se minulle.

Kohta sen jälkeen ratsastimme kirkkaana talviaamuna ulos, kasakkajoukko etunenässä, toinen sivulla; toista sivua suojasi itse vuoren seinä. Vähän matkaa kuljettuamme poikkesimme pohjoiseen päin vievältä päätieltä erääseen syrjässä olevaan rotkoon. Kuljimme hyvin vaivaloista tietä monen metsikön läpi, kun yht'äkkiä kasakka ratsasti luoksemme ja kertoi että olimme aivan lähellä erästä bulgarialais-kylää. Varovasti marssimme sinne; osa komppaniaa pysytettiin koossa, toinen osa sai käskyn mennä kylään hankkimaan ruokavaroja. Kohta kuului joka haaralta hanhien kaakatusta, härkien mylvinää, sikojen röhkinää ja lammasten määkimistä.

Välinpitämättömästi tätä katsellessani kuiskasi Danilo korvaani:

"Teidän armonne, tähän on se kylä, jossa olemme hiljattain niin useasti käyneet."

Minä säpsähdin; minustakin oli kylä alussa näyttänyt tutulta, mutta täällä käydessäni olin ollut niin ajatuksissani, etten pimeässä ollut tullut paikkaa lähemmin tarkastaneeksi; Danilo sitä vastoin, joka useat tunnit oli ulkona odottanut minua, tunsu paikan hyvin.

"Se on mahdotonta", sanoin, "sillä matkallamme viivymme aina puoli kolmatta tuntia, vaikka ratsastimme kovasti; mutta tähän kylään on tuskin tunnin matka leiristämme."

"Teidän armonne", vastasi Danilo; "minä olen huomannut että juutalainen kuljetti meitä kaikenlaisia harhateitä; minua, vanhaa soturia, ei hän kumminkaan pettänyt."

Viimeisellä matkallani olin jo itsekkin tehnyt sen huomion, mutta en tahtonut sittenkään uskoa sitä. Yht'äkkiä luulin kuulevani tutun äänen huutavan apua. Minä ratsastin seuraavan kulman ohitse ja luulin tuskin voivani uskoa silmiäni. Kahden sotamiehen seuraamana pakeni eräs mies minua kohden, ja nuori nainen, bulgarilaiseen asuun puettuna, koetti suojella häntä.

"Herra upseeri, armollinen herra upseeri, kaikkivaltiaan Jumalan tähden pelastakaa isäni!" huusi hän hädissään, langeten polvilleen hevoseni viereen... Oliko tämä helvetin taikaa, vai oliko se hirmuista todellisuutta?

Takaa-ajettava, jonka luona sotamiehet lienevät luulleet aarteita löytyvän, oli Hershko, ja nainen, joka sanoi olevansa hänen tyttärensä, oli – ihana Boresko. Ja minä? – Minä olin narri, tyhmä pöllö, jota oli koetettu saada kavaltamaan tovereitani! Tuo kurja kylä oli paikka, joka minun sydäntäni oli houkutellettu kuin magneetti. Minä älysin nyt kaikki. Boreskokin oli tuntenut minut, ja tuskallinen huuto kuului hänen huuliltaan.

Tunsin sydäntäni kouristavan, mutta käännyn pois, huutaen sotamiehille: "Takaisin, takaisin paikalla! Antakaa ihmisten olla rauhassa!"

Sitten tahdoin ratsastaa pois, mutta luultu kreivinnani tarttui oikeaan polveeni, huutaen epätoivon vimmalli:

"Oi, herra upseeri, armollinen herra upseeri, armoa, armoa! Jääkää tänne ja pelastakaa meidät!" Ja hänen ihanat, marmorinkalpeat kasvonsa olivat aivan kyynelten vallassa.

"Teille ei ole mitään tapahtuva", vastasin, "vaikka sekä te että tuo kurja kavaltaja olisitte pahempaa ansainneet."

"Oi jos kaikki tietäisitte, niin tuomitsisitte meitä vähemmin ankarasti", valitti ihana nainen, ja minä tunsin että hulluuteni alkoi vastoin tahtoani palata takaisin.

Samassa silmänräpäyksessä antoivat toitottavat torvet kokoontumisen merkin; sotamiehet kiiruhtivat karjan ja ruokavarojen kanssa kylän ulkopuolelle ja järjestyivät paluumatkalle.

Minun oli mahdotonta ratsastaa takaisin toverieni seurassa, sentähden kiiruhdin jo edeltäpäin Danilon seuraamana leiriin.

Mitä tunteita rinnassani riehui, ei voi kukaan edes aavistaa. Petetty rakkaus ja varmuus siitä, että olin antanut pettää itseni kuin lapsi, herättivät minun kiukkuni; mutta samassa tunsin käsittämätöntä kaipausta, jota minun kumminkin täytyi hävetä.

Mikä mahtoikaan olla tämän ilveilyn tarkoitus, jonka esineenä olin ollut? – Turhaan koetin sitä saada selville. Että kaunottareni olisi rakastanut minua ja että hänen isänsä tyttärensä mieliksi olisi kuljettanut minut hänen luokseen, sitä en voinut enää uskoa. Mahtoi siis varmaankin olla olemassa joku muu syvempi syy. Miten, miten päästä asian perille?

Minä käskin uskollisen Danilon luokseni.

"Sanopas minulle nyt kerran aivan suoraan, mitä sinä ajattelet tästä asiasta?"

"Herra", vastasi tämä pitkittä arveluita, "minä en usko vanhuksesta mitään hyvää; luulen että hän kuljeskelee teillä, jotka johtavat tuonne toiselle puolen!" Samalla viittasi hän jonkun matkan päässä oleville kukkuloille, missä turkkilaisten leiripaikka oli.

Silmänräpäyksessä ymmärsin kaikki. Hershkoko oli kavaltaja? Tämä selitti kaikki. Hän oli luullut että hänen tyttärensä suloisuus saisi adjutantin ilmaisemaan virkasalaisuuksia! Siitä myös kaunottaren alituiset kyselyt sota-asemastamme; siitä vanhuksen huoli minun kirjesäiliöstäni! Varmaankin olisi, jos olisin ottanut sen mukaani, minut unijuomalla juovutettu ja kirjeeni minulta sitten anastettu. Minua kauhistutti ajatellessani tätä. Palattuani leiriin menin kohta kenraali R: n luo kertomaan koko asian juurta jaksain.

Hän kuunteli minua yksivakaisena, sitten ojensi hän minulle kätensä.

"Minua ilahuttaa todellakin", sanoi hän sydämellisesti, "että te niin onnellisesti pääsitte teille viritetystä ansasta, ja vielä enemmän iloitsen siitä, ettette hetkeäkään ole unhottanut velvollisuuttanne. – Minä olen myös ollut nuori ja tiedän, mitä viehättävien huulien hymy ja tummat säteilevät silmät voivat! – Vanha Hershko on jo kauan ollut epäilyksen alainen; nyt tahdon kohta tehdä lopun hänen vehkeistään. Pysykää varuillanne, sillä tiedättehän kuinka vaaralliset nyt seuraavat päivät meille ovat. Minä kiitän teitä!"

Koko seuraavana yönä en voinut ummistaa silmiäni, niin olivat päivän tapaukset kiihoittaneet minua.

Seuraavana aamuna istuin alakuloisena teelasin ääressä, jonka Danilo oli minulle valmistanut. Surullisesti kiehui ja sihisi samovarini, ikäänkuin säestäen suruisia ajatuksiani, kun yht'äkkiä rotkoasuntoni ovea peittävä verho kohosi ja – en ollut uskoa silmiäni – Hershkon ilkeä naama irvisti vastaani. Tuskin ennätin tointua hämmästyksestäni, niin oli hän jo kadonnut ja hänen sijaansa astui hänen ihana tyttärensä pieneen asuntooni.

Olin hänen tulostaan niin hämmästyksissäni, etten voinut sanaakaan sanoa; mutta hän kiiruhti luokseni, lankes polvilleen ja suuteli kättäni. Nyt vasta heräsin hämmästyksestäni, vedin pois käteni ja sanoin: "Nouskaa toki! Mitä teette te!"

"En, minä en tahdo nousta ennenkuin olette anteeksi antanut! Tosin olemme teitä häpeällisesti pettäneet, eikä minun missään tapauksessa olisi pitänyt antautua siihen, mutta kuulkaa toki ja olkaa jalomielinen!"

Hänen itkunsa liikutti minua vasten tahtoani, ja minä käskin hänen istumaan tyhjälle arkulle, jota käytin sohvanani.

Hän oli peittänyt kasvonsa käsillään ja itki ääneen; suuret kyynelpisarot juoksivat hänen sormiensa välistä.

"Niin kyllä, me olemme pahasti teitä pettäneet, mutta ajatelkaapas meidän turvattomien raukkojen asemaa, joilla ei missään ollut suojaa ja sääliä odotettavana!"

Jälleen jouduin entiseen hulluuteeni; en ajatellut enää minua kohtaan tehtyä petosta, vaan ainoastaan hänen verratonta ihanuuttaan, kaikki muu oli unhotettu. Minä otin hänen kätensä ja koetin lohduttaa häntä, sen sijaan että minun olisi pitänyt nuhdella häntä hänen käytöksestään minua kohtaan.

"Ei, ei!" Huusi hän, "älkää koettako tehdä tekoani paremmaksi kuin se on. Minä olen Hershkon tytär, nimeni on Rebekka; isäni sanoi minulle: me olemme hukassa, jos emme venäläisten luona löydä turvaa. Sinun täytyy koettaa voittaa puolellemme se upseeri, jonka tänään tuon luoksesi – ja silloin lupasin tehdä niinkuin hän käski. Se on minulle kyllä ollut vaikeata, uskokaa se; mutta onnen vaihtelu oli kovasti kohdannut meitä. – Vuosi sitten olimme rikkaita, sangen rikkaita. Tavallisesti asuimme Konstantinopolissa, jossa isälläni oli suuri hajuvesikauppa, kesiksi vaan muutimme tänne, jossa meillä Shipkan ja Kasanlykin tienoilla oli suuria ruusu- ja jasminitarhoja. Minä olen kasvatettu suuressa kasvatuslaitoksessa Konstantinopolissa ja sittemmin, kun äitini kuoli, olen täydentänyt kasvatustani Pariisissa; sillä me olimme rikkaita, hyvin rikkaita. Sitten tuli sota; turkkilaiset hävittivät hajuvesikauppamme sentähden että olimme bulgariaalaista sukuperää, polttivat sen kaupungin-osan, jossa asuimme ja jossa oli monta sekä juutalaista että myös kristittyä perhettä. Meidän täällä ja Kasanlykissa olevat ruusutarhamme ovat bashibozukit hävittäneet repimällä pensaat juurineen maasta ja polttamalla ne sitten. Kaikki tämä onnettomuus oli saattanut meidät epätoivoon; sentähden antakaa meille anteeksi, niin tahdon olla teidän orjanne ja siunata teitä koko elinaikani."

Ennenkuin voin sitä estää, oli hän jälleen polvillansa edessäni. Vereni rupesi kuohumaan; minä ojensin käteni painaakseni hänet rintaani —

Juuri silloin puhallettiin ulkona aseisiin, kuulin sotamiesten juoksevan edestakaisin. Hurmioni katosi. Minä nousin ja sanoin kylmästi:

"Nouskaa! Isänne puolesta en voi mitään tehdä, hänen on vastattava siitä, mitä hän on tehnyt; menkää asuntoonne jälleen, olen pitävä huolta siitä, ettei teille siellä mitään tapahdu."

Kyyneilsilmin nousi hän; varmaankin arvasi hän että lumous nyt oli loppunut, sillä hän sanoi hiljaa:

"Olkaa kumminkin niin armollinen, että saatatte minut leirin ulkopuolelle päästäkseni vahtien läpi!"

"Se on tapahtuva", vastasin ja astuin edeltä. Rebekka seurasi, mutta tuskin olimme kulkeneet muutamia satoja askeleita, kun kova meteli saattoi minut katsomaan taakseni.

Minä näin sotamiesjoukon, joka keskellään kuljetti "vahtiin" epätoivon vimmallalla ponnistelevaa Hershkoa. Samalla tuli Danilo juosten perässämme.

"Vihdoinkin on meillä petturi kiinni!" huusi hän iloisesti. "Hän oli sill'aikaa, kun te puhelitte tytön kanssa, hiipinyt talliin. Minua hän ei huomannut, kun satuin istumaan kaura-arkun takana hakemassa solkea, joka oli sinne pudonnut. Minä olin hiljaa kuin hiiri, hän myös. Tuskin olitte, herra luutnantti, mennyt huoneestanne, ennenkuin hän kiipesi kuin kissa ikkunasta, otti laatikon, joka on vuoteenne vieressä, lavean kauhtanansa alle ja alkoi sitten täyttää vauhtia juosta tuonne turkkilaisten puolelle; mutta silloin olin minä perässä!"

"Se ei ole totta!" huusi Rebekka tuskallisesti, "hän valehtelee; pelastakaa isäni!"

Hän tarttui käsivarteeni, mutta minä puistin hänet pois kuin myrkyllisen käärmeen ja kiiruhdin paikalta.

Kun minä tulin kenraalin luo, sanoi tämä:

"Asia on selvinnyt pikemmin kuin ajattelin; olen antava tutkia petturia, silloin saadaan nähdä, mitä miehiä hän on. Tässä on teille käsky, joka on vietävä översti K: lle; ratsastakaa sinne niin nopeasti kuin voitte. Tuolla turkkilaisten puolella on huomattu liikettä. Suleiman näkyy vielä kerran koettavan syöstä päänsä seinään. Mikä onni, ettemme vielä ole laskeneet kahta rykmenttiä luotamme. Päivää myöhemmin olisi tämmöinen hyökkäys voinut olla meille sangen vaarallinen. Luulen muuten, että teidän Hershkollanne on jotakin tämän asian kanssa tekemistä; hän lienee jostakin merkistä

huomannut, että aiomme lähettää osan väestämme pois, ja on siitä turkkilaisille ilmoittanut. Senpä kohta näemme; mutta nyt – kiiruhtakaa!"

Ratsuni selkään noustessani näin, kuinka Hershkoa kuljetettiin, kädet taakse sidottuina, sota-oikeuden eteen. Hiukset hajallaan ja kuoleman kalpeana syöksyi hänen tyttärensä tielleni, huutaen jo kaukaa:

"Pelastakaa isäni!"

Minä pudistin päätäni.

"En voi mitään tehdä hänen hyväkseen!" sanoin.

"Niin ole kirottu! kirottu sinä ja sinun kansasi, jotka olette murhaajia ja ryöväriä!" huusi hän, puistaen nyrkkiään minua kohden.

Minä kannustin hevostani ja kiiruhdin pois.

Kun tulimme S: t Niklas nimisille linnoituksille antamaan kenraalin käskyn översti K: lle, oli taistelu jo alkanut; ampumahaudoista ratisi kiväärin tuli ja kanuunat lähettivät molemmin puolin tuliset tervehdyksensä. Puolen päivän aikaan koettivat turkkilaiset tehdä ryntäyksen, mutta kun huomasivat meidän olevan varuillamme ja heitä, vahvemmat, vetäytyivät he takaisin, jonka jälkeen eivät enää yrittäneetkään uutta hyökkäystä.

Kun sitten iltapuoleen olin antanut kenraalille kertomuksen päivän tapauksista, sanoi hän:

"Minun luuloni on toteutunut; Hershko oli Suleimanin vakooja, niinkuin muutamat kirjeet, jotka hän oli ommellut kauhtanaansa, todistivat. Kun hän huomasi, että hänen petoksensa oli tullut ilmi, tunnusti hän kaikki siinä toivossa että sen kautta pelastaisi itsensä. Hän oli todellakin saanut selvän siitä, että käsky oli tullut vähentää täällä olevia sotavoimia, ja sitten oli hän käyttänyt kaiken viikkautensa urkkiakseen, minä päivänä se oli tapahtuva, jotta saisi sen ilmaistuksi Suleimanille. Hän oli koettanut tyttärensä kautta houkutella teiltä tietoja siitä, ja kun se ei onnistunut, oli hän koettanut saada käsiinsä teidän kirjesäiliönne. Kun tämäkään ei onnistunut, oli hän koettanut tänä aamuna varastaa sen; mutta yritys päättyi onnettomasti hänelle. Hän tiesi, missä tavallisesti säilytätte virallisia kirjeitänne, ja koetti sentähden tyttärensä kautta houkutella teitä pois asunnostanne, saadakseen teidän kirjesäiliönne käsiinsä ja kiiruhtaaksensa sitten sen kanssa Suleimanin luo. Ja hän olisi onnistunutkin, ellei uskollinen ja valpas Danilonne olisi joutunut väliin. Iloitsen siitä, että tämä asia on näin hyvin päättynyt. – Menkää nyt lepäämään, sitä kyllä tarvitsette päivän ponnistuksien jälkeen."

Asuntooni mennessäni näin leirin vieressä olevalla kukkulalla hämärässä jonkinlaisen rakenteen. Danilo sanoi sen olevan hirsipuun, jossa Hershko, sota-oikeuden tuomion mukaan, oli saanut petoksensa palkan – hänen tyttärestään en ole sittemmin mitään kuullut.

MIRANDA

Kirj.
Mauri Jokai

I

Hyökkäys.

Kuusi kuukautta oli kulunut siitä päivästä, jona vaskenväriset alku-asukkaat hävittivät Diaz de Solis'in uutisasutuksen; jo olivat Rioterion linnan rauniot ruohoittuneet, ikäänkuin olisi luonto itse tahtonut valloittaa takaisin kaikki mitä vanhan maailman asukkaat olivat siltä vieneet.

Ja kumminkin oli Solis rakennuttanut linnansa muurit poltetuista tiilistä ja varustanut sen paalutuksella, vaikkakin Rioterion virta sitä kahdelta ja meri kolmannelta taholta suojeli. Siitä paikasta, missä virta oli kapein, vei vipusilta rakennukseen, jonka porttia oli aivan mahdoton lähestyä, kun silta nostettiin. Tornit olivat varustetut ampumareijillä ja kaivoshaudat reunustetut terävillä paaluilla; kaksi kanuunaa suojeli siltaa ja kolmesataa rautahaarniskoihin puettua sotilasta muureja; mutta kumminkin tapettiin kaikki, jotka linnassa asuivat, viimeiseen mieheen saakka. Joukko alastomia villi-ihmisiä ui eräänä sysimustana yönä virran poikki; ne kiipesivät muureille, hiipivät nukkuvien asuntoihin, löivät ne kuoliaaksi ja sytyttivät linnan tuleen.

Autiot muurit jätettiin seisomaan, ja jo kuuden kuukauden kuluttua oli paikka, missä sivistyksen vartiapylväs oli kohonnut, täydellisesti villiytynyt; istutuksilla ja teillä rehoitti rikas villikasvullisuus, joka omituisella tavalla erosi ympäristön kasvullisuudesta niillä paikoin, missä lapiot olivat maata kaivaneet tahi hevosten kaviot sitä tallanneet; sillä näillä paikoin rehoitti tuntematon, punaiseen vivahtava rikkaruoho, joka myöskin näkyi menestyvän valko-ihoisten maahan painamissa jäljissä. —

Kuusi kuukautta tämän verisen yön jälkeen saapui uudelleen laiva
Argentinan rannalle ja laski ankkurinsa noin penikulman päähän
Rioterion suusta, vastapäätä linnan raunioita.

Miksi se ei tullut likemmäksi? Miksi pysyi se niin etäällä? Sillä oli kyllä syynsä siihen.

Kiireesti laskettiin laivasta vesille kaksi venettä; kumpaisessakin oli kaksikymmentä kookasta, rautaan puettua, hyvillä muskettipyssyillä varustettua sotilasta; niiden kallellaan olevista leveälierisistä päähineistä liehui suuria, valkoisia sulkia; vyötäreillä oli heillä pistooleja ja sivuillaan leveät, suorat miekat.

Veneiden lähestyessä liukuu pitkiä, kapeita pirogeja pitkin Rioterion pensaista rannikkoa, väijyvien intianien aluksia, niiden kaimani-eläinten kaltaisia, mitkä katosivat veden pinnalta heidän edessään.

Murhattujen valko-ihoisten veljet olivat tulleet!

Heidän veneensä saapuivat rantaan. Kaksi miestä astuu ensinnä maalle, kaksi hartiakasta miestä, joiden olkapäillä leveät, siniset nauhat osoittavat heidän arvoansa. Toinen heistä on punaverinen, pyöreäposkinen; päähine on luisunut taaksepäin, joten sulat koskettelevat olkaa; hänen kulkunsa ja ryhtinsä ilmaisee miestä, joka tuntee olevansa kotona missä tahansa. Toinen on paljoa nuorempi, hänen kasvonsa ovat kauniit, joskin hiukan synkät; hänen silmäripsensä ovat mustat, viikset ja poskiparta ovat tuskin alkaneet nousta.

Edellinen on Nunjo de Lara, Sebastian Cabotin jälkeinen kapteeni; toinen taas Sebastian Hurtado, espanjalaisen ritarikunnan ensimmäinen luutnantti.

Näiden jälkeen astuvat sotilaat maalle; kymmenen jää vartioimaan veneitä, kolmekymmentä seuraa johtajiansa raunioiden luo.

"Luulenpa melkein, ystäväni", sanoi Nunjo välinpitämättömästi, "että kiikarisi oli oikeassa, ja että meillä todellakin on raunio edessämme."

"Niin, eikö ole? Ja kumminkin vakuutit sinä näkeväsi kattoja."

"Hahaa! Ja lopulta rupesin minä vakuuttamaan sinulle, ettei tässä maassa ole tapana pitää katettuja huoneita. No niin, kaikki on siis tyyten poltettu! Olipa todellakin hyvä asia, etten purjehtinut likemmäksi rantaa. Nyt eivät voi naisemme nähdä täällä vallitsevaa kurjuutta, ennenkuin olemme saaneet kaikki järjestykseen."

"Kaikki?"

"Niin juuri, eli toisin sanoen: niin paljon kuin suinkin. Sillä näyttäähän täällä siltä kuin linnaväki, jonka olisi pitänyt tulla meitä ilolla vastaanottamaan, olisi saanut surmansa viimeiseen mieheen saakka. Mutta se ei muuten minua ensinkään kummastuta. Diaz oli narri. Jo hänen lähtiessään sanoin hänelle, että hänen näin tulisi käymään – sillä tahtoihan hän kukistaa villikansat peukaloraudoilla ja kiehuvalla öljyllä. Jos hän sitä vastoin olisi lahjoittanut heille lasihelmiä ja kohdellut heitä lempeydellä, niin eläisi hän ja koko hänen seurueensa vielä tänäkin päivänä. Mutta ei! Hänen mielipiteensä olivat toisellaiset. Hän tahtoi juurta jaksain hävittää villien epäjumalat. Mies parka! Suon hänelle lepoa ja rauhaa tuolla elämän toisella puolella; me tahdomme koettaa saavuttaa ne jo täällä."

"Niin, mutta käsi miekan kahvalla ja toinen silmä auki, kun nukumme."

Tällä välin oli pieni aseellinen joukko saapunut linnan portille. Linnan pihalla kasvoi kaislankaltaista, miehen korkuista ruohoa, jotta miesten täytyi raivata tietä miekallaan.

Hurtado kulki joukon etupäässä, Lara seurasi häntä.

Kun he ehdivät linnan pihan keskipaikoille, kuului epäilyttävää myrinyä heidän korviinsa.

"Tänne on varmaan peto-eläimiä asettunut", sanoi Lara välinpitämättömästi.

Hurtado astui askeleen sinne päin, mistä tuo epäilyttävä ääni kuului; ja raivattuansa miekallaan leveän aukon kaislikkoon, huomasi hän jaguari-pesän; siinä makasi emä ja imetti kahta poikaansa.

Hurtado otti esiin pistoolin, mutta Nunjo painoi alas hänen kätensä.

"Minä pyydän, älä ammu; laukaus voisi kuulua laivaan ja pelottaa ylhäiset naiset. Nämä nelijalkaiset eivät tee sinulle vahinkoa, jollet hyökkää niiden päälle."

Ja todella, jaguari ei rynnännyt miehiä vastaan, vaan otti toisen pojista hampaittensa väliin ja katosi eräästä muurissa olevasta ampuma-reiästä, vihaisesti myristen ja heittäen leimuavia silmäyksiä ympärilleen. Toinen pentu jäi pesään. Sotilaat olisivat tahtoneet tappaa sen, mutta Nunjo esti heidät sitä tekemästä. "Miksi tappaa, kun eläin ei ole meille mitään tehnyt?" kysyi hän. "Emä kaiketi kohta tulee sitä noutamaan; parempi on, että asetamme pojan reiän viereen, niin että emä sen kohta löytää."

Ja niin tehtiin. Jaguari, joka uiden oli vienyt toisen poikansa virran yli, palasi kohta takaisin, milloin hiipien, milloin hyppien, reiän luo, tapasi toisen poikansa, otti sen kauheitten hampaittensa väliin ja vei senkin toiselle rannalle.

"Näet sen, villipedot eivät tee meille mitään, jos annamme niiden olla rauhassa."

Mutta kohta sen jälkeen ilmestyi eräs, joka ei tahtonut vastaanottaa tulijoita yhtä jalosti. Askeleet, jotka olivat panneet korkean kaislikon liikkeeseen, olivat pelästyttäneet erään mustan käärmeen, joka nyt pää pystyssä kiemuroi sotilaita vastaan. Myrkyhampaat pistivät leuasta ulos ja viheriät silmät säkenöivät Hurtadoa vastaan.

"Se ei ole myrkyllinen", huudahti Lara rauhoittaaksensa luutnanttiaan.

Mutta hänen varoituksensa myöhästyi. Hurtado oli jo käyttänyt miekkaansa ja sen oivallinen terä oli yhdellä sivalluksella katkaissut käärmeen pään. Ruumis siinä kiemuroi ja musta veri ruiskusi ympäri. Katkaistu pää repi raivossa rikki vieressään olevan ruohon ja katseli yhä kiivaalla vihalla murhaajiaan. Hurtado irroitti itsensä kuoleman kourissa kiemuroivasta ruumiista, eikä asiasta sen enempää puhuttu.

Nyt tuli miesten päästä sisään aution linnan huoneisiin.

Portaat olivat palaneet, mutta kun Hurtado varovaisuuden vuoksi oli ottanut mukaansa lujan köyden, pääsi kun pääsikin hän sen avulla erääseen ovi-aukkoon. Sinne katosi hän.

Siellä katseli hän ympärilleen, kääntyi kumminkin pian kauhistuneena takaisin ja peitti käsillään silmänsä.

Hän oli nähnyt palaneen luurangon ja sen vieressä krusifiksin (ristiinnaulitunkuva), joka ilmaisi, että onneton oli ollut espanjalainen; hän oli nähnyt palaneita parruja, hiiltyneitä palkkeja ja puoleksi palaneita ja katkaistuja pertuskan varsia. Savu oli mustannut seinät. Tämä huone oli kenties ollut asuinhuone, joka kokonaan oli palanut poroksi, se kun oli ollut puusta rakennettu; muut huoneet olivat korkeine muurattuine holvineen paremmin voineet kestää tulen hävitystä – näyttääksensä sitä surkeammilta.

Suuri yhteinen ruokasali oli joutunut lieskojen uhriksi. Diaz oli maalauttanut sen seinille pyhimyskuvia, joiden kasvot intiaanit olivat mitä raa'immalla tavalla häväisseet. Kivilattia oli musta hyytyneestä verestä, ja jos akkuna-aukoista minne alas katseli, kohtasi silmä valjenneita luita, joista voi tulla siihen päätökseen, että murhattujen ruumiit olivat heitettyt akkunoista ulos. Kaiketi oli peto-eläimillä ollut paljon tekemistä, ennenkuin olivat ehtineet ne ahmia.

Surullisimmalta näytti pieni huone, jonka akkuna oli merelle päin. Varmaan lienee se ollut Diazin puolison makuukamari. Seinät siinä olivat olleet maalatut vaaleansinisiksi; mutta taivaanvärisellä pohjalla näkyi – kaiketikin oli isän vuode ollut niillä paikoin – kymmenen pienen sormen veriset merkit. Lattialla makasi revytyitä hiuskutreja, jotka olivat kuivuneet kiinni avojalkaisten intiaanien verisiin jälkiin.

Sebastian Hurtado huokasi syvään. Myöskin hänellä oli mukanansa nuori vaimonsa.

* * * * *

Uudet uutisasukkaat olivat varustetut kaikella, mitä heidän asemassaan olevat tarvitsevat. Heidän joukossaan oli kaikenlaisia käsityöläisiä; jokainen sotilas oli perehtynyt johonkin ammattiin. Mikä oli rakentaja, mikä kirvesmies, mikä suutari tahi seppä, ja miekan ja musketin ohessa oli jokaisella myös tarpeelliset ammattikapineensa mukanansa.

Nunjo pani kohta sata miestä työhön – ainoastaan viisikymmentä oli jätetty laivaa vartioimaan – ja muutaman viikon kuluttua oli linnalla taas katto päällä. Palosta ja hävityksestä ei enää näkynyt jälkeäkään. Linnan pihalta ja lähiseuduilta oli rikkaruoho perattu; huoneet olivat yksinkertaisesti kalkitut, lapsenkäden veriset merkit hävitetyt, ja kaikki suojat kalustetut ruo'oista kudotuilla vuoteilla ja tuoleilla. Sitten pystytettiin Espanjan lippu linnan katolle ja kolmella laukauksella ilmoitettiin laivassa odottaville, että linna oli valmis vastaanottamaan vieraansa.

Laivaan jätetyt sotilaat ynnä vaimot ja lapset, jotka kuuluivat uutisasukkaiden perheisiin, saatettiin tavaroineen ja kesyine koti-eläiminensä maalle. Kuinka iloisia kaikki olivat! Rannalla odotti jokaista sukulainen; puoliso, isä tahi veli, ja hauskassa keskustelussa astuskeli joukko vanhaa bambusiltaa myöten korjattuun linnaan. Mitä kauhistuttavaa ensintulleet olivat nähneet, sitä eivät saaneet naiset koskaan tietää.

Niin pian kuin oli laivasta tuotu, mitä uutisasutuksessa tarvittiin, muun muassa europalaisia koti-eäimiä (niiden joukossa viisikymmentä hevosta), purjehti laiva eräänä päivänä pois satamasta, sanoi Espanjan kuninkaallisella kunnialaukauksella jäähyväiset uutisasukkaille ja katosi taivaanrannalle näkyvistä. Uutisasukkaat jäivät uudistettuun linnaan, josta entinen väestö oli viimeiseen mieheen tapettu.

Kun laivan ylimmäinen purje oli kadonnut meren siintävältä pinnalta, alkoi taas ilmestyä pienissä kanoteissaan [intialainen vene, joka on kovertamalla yhdestä puusta tehty] maan alkusukkaita, uuden maailman vaskenvärisiä asujamia, jotka olivat vaskisilla aseilla varustetut.

Kentiesi juuri ne samat, jotka olivat tahranneet kätensä Diaz de Solis'in verellä.

Nyt tulivat ne, tulivat harvalukuisina, eivätkä ensinkään vihamielisessä tarkoituksessa; – ne olivat vain sen kansan lähettiläitä, jolla on tapana pitää Tahun sulkia hiuksissaan. Ne laskivat aseensa

maahan ja kantoivat sen sijaan muukalaisille virkistäviä hedelmiä pienissä koreissa sekä sikoja ja muuta riistaa pitkällä seipäillä. Johtajan vieressä kulki joukko vaimoja, kukin kantaen selässään lastansa.

Sen, jolla on vaimonsa ja lapsensa mukanaan, ei luulisi tulevan pahassa tarkoituksessa.

Lähetystön johtaja oli Mangora, intianien päällikkö.

Linnan suurissa saleissa ottivat Nunjo de Lara, Hurtado ja muut ylhäiset espanjalaiset vastaan Mangoran ja hänen seuralaisensa.

Intianipäällikkö tervehti isäntiään murteellisella espanian kielellä, jota hän epäilemättä oli oppinut Diaz de Solis'ilta.

"Urhoolliset valko-ihoiset sankarit", alkoi hän. "Paraguai-kansan päällikkö on Mangora. Mangora ei ole mikään paha ihminen. Mangora ei ole tappanut valkoihoisia. Hän ei tapa nukkuvia. Makhijaiitit ja Gujatsit tappoivat heidät yöllä. Paraguailaiset taistelevat päivän valossa. Paraguailaiset ovat valkoihoisten ystäviä, vievät heille kesyjä eläimiä ja teurastettua riistaa, vievät hedelmiä heidän syödäksensä, hampua vaatteiksi ja mahlaa sairaiden parantamiseksi. Paraguailaiset tahtovat rakastaa valko-ihoisia. Toiset valko-ihoiset, jotka tapettiin, pitivät kauan Mangoran isän luonansa. Mangoran isä palasi sitten omaistensa luo ja toi mukanaan valkoihoisilta saadun lahjan, ja sitä lahjaa kantoi hän kuolinpäiväänsä. Se ei lähtenyt hänen kädestään. Mutta kuolleen miehen kädestä leikkasi Mangora irti vanhan valkoihoisen lahjan ja antaa sen nyt takaisin vastatulleille valko-ihoisille."

Näin puhuen otti Mangora esiin kirjavasta pussista käsiraudat. Tällaisen lahjan oli Diaz de Solis antanut intianipäällikölle – lahjan, joka ei irtautunut hänen kalvosistaan ennenkuin hänen kuolemansa jälkeen – leikkaamalla.

Mangora oli puhunut niin viehkeällä ja lapsellisella äänellä, ettei

Lara voinut siinä mitään ivaa huomata.

"Mitä vanha valko-ihoinen on rikkonut", sanoi Nunjo, "sen korvaavat vastatulleet. Vastatullut valko-ihoinen ei anna ystävilleen sellaisia lahjoja, ja vakuudeksi siitä, että hän puhuu totta, murtaa hän rikki rautasormuksen."

Ja tämän sanottuaan otti hän käsiraudat voimalliseen käteensä ja pusersi ne rikki, kahdeksi eri kappaleeksi, yhtä helposti kuin rinkelän; toisen kappaleen antoi hän Mangoralle, toisen piti hän itse.

"Pitäkäämme kumpikin puoliskomme merkiksi, ett'emme koskaan riitaannu", sanoi hän.

Tämän voiman-osoitteen nähdessään lankesi päällikkö polvilleen Laran eteen, suuteli hänen kättänsä, tunnusteli hänen sormiansa ja tarkasteli hänen kämmentänsä, havaitaksensa, missä tuo yliluonnollinen voima sijaitsisi.

"Iäti on Mangora pysyvä sinun liittolaisenasasi", änkytti hän nöyrästi. "Niin väkeviä miehiä ei tavata paraguailaisissa. Paraguailaiset ovat myös väkeviä, mutta valkoihoisen yksi sormi on yhtä väkevä kuin kokonainen paraguailainen, valko-ihoisen käsi yhtä voimakas kuin paraguailainen armeija, ja valko-ihoinen itse yhtä voimallinen kuin suuri kansa."

Nunjo tahtoi lieventää vaikutusta, minkä hänen erinomainen voimansa oli tehnyt uuden maailman asukkaihin, ja samassa miellyttävällä tavalla tätä vaikutusta kohottaa. Hän toi puolisonsa, Doloreksen, intianien luo ja sanoi:

"Tässä, ystäväni, näette äitinne; siksi tahtoo hän ruveta; ne, jotka pitävät meitä ystävinänsä, saavat hänestä äidin, jonka luo voivat kääntyä."

Ja donna Doloreksella olikin semmoinen ulkomuoto, joka täydelleen vastasi sitä käsitystä, mikä intianeilla oli "kansan äidistä." Hän oli, näet, niin vankka, että hän itseänsä varten tarvitsi suurimman veneen, kun häntä kuljetettiin maalle laivasta.

Hämmästyneenä suuteli Mangora tämän silavaisen epäjumalan kättä – sillä ihan Doloreksen muotoisia olivat näiden alku-asukkaiden epäjumalat näöltään, erotuksena oli vain se, että epäjumalat olivat kivistä veistettyjä. Intiaanit eivät koskaan tule jyrkeiksi, eikä heidän keskuudessaan ensinkään tavata lihavia naisia. Sentähden kuvaavatkin he jumalansa niin ruumiikkaiksi ja veistävät heidät niin lihaviksi, etteivät niiden kädet ylety yhtymään vatsalla. Ja nyt saivat he nähdä ihanteensa elävänä!

Niin, valko-ihoiset ovat jumaloitavia, eikä ainoastaan sentähden, että voivat jyristä ja salamoida, mutta myös sentähden, että osaavat "paisua."

Sangen tyytyväisenä vaikutukseen, minkä tämä ensimmäinen yhtyminen oli tehnyt villiin ruhtinaaseen, arveli Nunjo olevan paikallaan suositella häntä vielä sillä, että esitti hänelle Mirandan, Hurtadon nuoren puolison. Tämä oli vasta kahdenkymmenen vuotias; hänen pitkien, mustien silmäripsiensä alta loisti kaksi lempeätä, sinistä silmää. Miksi näytti hän juuri Mangoralle näitä sinisiä silmiä?

"Ja tässä", sanoi Nunjo, "saat sinä, Mangora, rakastavan sisaren, jos pysyt meille uskollisena."

Villi ruhtinas heittäytyi kasvoilleen ihanan naisen eteen ja katseli sitten, ihastuksesta vavisten, nuoren rouvan pieniä, valkoisia käsiä, hänen pehmeitä, korallipunaisia huuliaan, hänen lempeitä, sinisiä silmiään. Miranda tunsi, kuinka intianin hehkuvat silmäykset polttivat hänen poskiaan, ja loi alas silmänsä.

Mielettömänä luulossaan, että kerran saisi omistaa tämän ihanan naisen, huudahti Mangora, polvillaan maaten ja oikaisten kätensä taivasta kohden: "Minä vannon kautta taivaan, että tahdon olla sinun veljesi."

On muistettava, että näissä villikansoissa sanotaan miestä ja naista, jotka rakastavat toisiaan, veljeksi ja sisareksi.

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.